

2. neděle v postní

(Gn 15,5-12.17-18; Flp 3,17-4,1; Lk 9,28b-36)

Dnešní neděle nám jako první čtení předkládá text, který se týká smlouvy, jež Bůh uzavřel s Abrámem; druhé čtení k nám mluví o očekávání Ježíše Krista, jako našeho spasitele; evangelium je o proměnění Páně.

Smlouva mezi Bohem a Abrámem je podstatným prvkem v Božím plánu. Je to Bůh, kdo se zavazuje jedné osobě a její rodině a vyslovuje úžasné přísliby. On je to, kdo říká Abrámovi: „Pohlédni na nebe a spočítej hvězdy, můžeš-li je spočítat! [...] Tak (četné) bude tvé potomstvo!“ Abrám s vírou tento příslib přijímá: „(Abrám) Hospodinu uvěřil, a ten ho za to uznal za spravedlivého.“

Potom Bůh připojuje další příslib, který se tentokrát týká země: „Tvému potomstvu dávám tuto zemi od Egyptského potoka až k veliké řece, řece Eufratu!“

Tato smlouva je v Božím plánu jen prvním krokem. Nová smlouva bude daleko štědřejší, neboť v ní dá Bůh svého vlastního Syna. Nebylo možné, ze strany Boží, uzavřít tak pevné, hluboké a dokonalé pouto, než právě toto. Ježíš je Boží Syn – jak to nahlížíme při jeho proměnění – a zároveň je také potomek Abrahámův. V něm se tedy naplňuje onen příslib daný Abrámovi.

Epizoda o proměnění je velmi důležitou evangelijní pasáží: tato událost je zasazena do doby po první předpovědi umučení a zjevuje hloubku Ježíšovy podstaty; proměnění Páně připravuje apoštoly na to, aby dokázali překonat pohoršení kříže a pochopit slávu vzkříšení.

V Lukášově evangeliu čteme: „Ježíš vzal s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil s nimi na horu pomodlit se. Když se modlil, výraz tváře se mu změnil a jeho šat oslnivě zbělel.“ V modlitbě se Ježíš spojuje s Otcem a tato jednota se ukazuje v proměnění, kdy se Ježíš ukazuje ve slávě a ve světle.

Toto oslavení má však vztah k celému Božímu plánu. Evangelista dále říká: „A hle, rozmlouvali s ním dva muži - byli to Mojžíš a Eliáš. Zjevili se ve slávě a mluvili o jeho smrti, kterou měl podstoupit v Jeruzalémě.“ Tak se naplno ukazuje vztah mezi Ježíšovým proměněním a jeho umučením. Mojžíš a Eliáš rozmlouvají o Ježíšově umučení; proměnění je s ním úzce spjato.

Při proměnění se Bůh ukazuje podobně, jako v jiných částech Písma, kde jsou hlavními postavami Mojžíš nebo Eliáš. Ve Starém Zákoně se dočítáme, že Mojžíš vystoupil na horu – podobně i Ježíš vystupuje na horu Proměnění – a žádal Boha, aby se mu zjevil: „Ukaž mi svou slávu!“ (Ex 33,18) Bůh mu odpoví, že to není možné, protože by tak intenzivní setkání, kterým zjevení Boží svatosti je, nemohl přežít. Ubohý smrtelník nemůže nahlížet Boží svatost. Bůh však kolem něj přechází a vyslovuje své jméno, Mojžíš mohl zahlédnout jen jeho záda. Mojžíšovo vidění Boha bylo tedy nedokonalé.

Po tomto zjevení přijímá Mojžíš od Boha své poslání, aby židovskému národu předal zákon. Na hoře Sinaj Bůh tento zákon zjevil.

I Eliáš měl podobnou zkušenost. Byl pronásledován královnou Jezabelou, protože zvítězil nad Bálovými proroky a pobil je. Utíká tedy a je Bohem vyzván, aby své útočiště hledal na hoře. Zde se mu Bůh zjeví, ale jinak, než tomu bylo u Mojžíše na Sinaji. Přiřezane se divoký vítr, ale Bůh v něm není. Pak nastane zemětřesení, ale ani v zemětřesení Bůh není, vzplane oheň, ale ani v něm není. Nakonec se Bůh prorokovi zjevuje v jemném vánku, je to intimní zjevení.

Také Eliáš přijímá od Boha poslání: aby pomazal aramejského krále, krále Izraele a posvětil Elizea jako proroka.

V události proměnění Páně přijímáme i my Boží zjevení a své poslání. Tentokrát se nejedná o zjevení Božích zad, jako v Mojžíšově případě, nyní vidíme jeho tvář, Ježíšovu tvář. Ježíšova lidská tvář ukazuje božskou slávu, mění vzhled. Je to výjimečné vidění, které na Petra i ostatní dva apoštoly velmi zapůsobí.

Radujeme se, protože nyní je nám zjevena tvář Boha, kterou můžeme kontemlovat. Pomysleme jen na množství umělců, kteří hledali způsob, jak kontemlovat Kristovu tvář, kteří se snažili vystihnout jeho krásu, výjimečnou důstojnost, majestát i jeho dobrotu.

Bůh se zjevuje v Kristově tváři. „Kdo viděl mě, viděl Otce.“ – říká Ježíš v Janově evangeliu (Jan 14,9). My jsme povoláni, abychom kontemlovali nádheru a velikost Boha v Ježíšově tváři.

Poslání, které od Boha přijímáme, se dá shrnout do jediného sousloví: „Toho poslouvejte!“ Už se zde nejedná o seznam příkazů, které je třeba dodržovat, jde tu o vztah k určité osobě. Křesťané mají za svůj zákon samotného Krista, kterého mají poslouchat. A naslouchají-li mu v modlitbě a v poctivém hledání jeho vůle, pak naslouchají samotnému Bohu. Zákon křesťana je zákonem svobody, protože to je zákon lásky, a láska je jen tam, kde je svoboda.

Tak jsou apoštolové připraveni na překonání pohoršení kříže, když předem přijímají zjevení Ježíšovy synovské slávy. Jsou také připraveni k tomu, aby správně interpretovali vzkříšení, nejen jako něco, co se přihodilo obyčejnému člověku, ale že zde šlo o zjevení Ježíšovy slávy, která mu náležela vždy, dřív než byl stvořen svět.

On sám v evangeliu říká: „Nyní oslav ty mne u sebe, Otče, slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět.“ (Jan 17,5) Ještě před založením světa byla Ježíšova osoba Synem Božím – „Božím Slovem“, jak ho nazývá Jan v Prologu –, Synem, který sestoupil z nebe, sklonil se k naší bídě, aby ji proměnil a přenesl do jasu Boží záře. Vzkříšení představuje božskou slávu, kterou měl Syn Boží od věčnosti.

Ve druhém čtení mluví Pavel o *našem* proměnění. Říká, že naše „vlast je v nebi, odkud také s touhou očekáváme spasitele Pána Ježíše Krista. On přemění naše ubohé tělo, aby nabylo stejné podoby jako jeho tělo oslavené.“ Jsme tedy určeni k tomu, abychom byli proměnění. Proto je Ježíšovo proměnění také zjevením a anticipací našeho cíle.

Naše proměnění začíná již zde na zemi. Nejde o událost, která by byla odkázána až na konečný Pánův příchod, tato událost se již děje zde, v naší pozemské existenci. Kdo je věrný Kristu, kdo se modlí, kdo hledá Boží vůli, ten je postupně proměňován.

To můžeme spatřovat především na tvářích světců. Např. farář arský byl obyčejného vzezření, bez nějaké zvláštní krásy; avšak svým duchovním a apoštolským životem vyjádřil souhlas s tím, aby se jeho tvář postupně proměňovala, aby se stávala zářivější a tak způsobilejší přitahovat ostatní. Nebyla to lidská krása, ale krása Boží, která naplnila celou jeho lidskou podstatu. To vše by se dalo říci i o mnohých dalších světcích.

I my budeme proměnění, budeme-li se modlit, když otevřeme celé naše bytí lásce, která přichází od Boha, abychom se i my stali štědrými, milosrdnými, plnými pochopení a odpuštění, tak jako on. Tehdy se naše tvář promění.

Evangelium ukazuje, jaký je náš cíl: naprostá proměna. S tím můžeme začít už nyní, v tomto našem životě, zůstaneme-li věrni Kristu a otevření jeho milosti, která má moc proměnit celé naše bytí.

Radujme se tedy z této zprávy o proměnění Páně, která je pro nás tolik posilující a plná světla.